

U 2001. godini udvostručena stopa provedbe imovinskih zakona

Agencije koje djeluju u okviru Plana provedbe imovinskih zakona (PLIP) pozdravljaju konstantni napredak u provedbi imovinskih zakona tijekom 2001. godine. Od kraja prošle godine, 102 609 zahtjeva za povrat imovine u Bosni i Hercegovini rezultiralo je uvođenjem u posjed (41% od ukupnog broja). Od ovog broja 64 257 je ostvareno u Federaciji (49% zahtjeva riješenih u ovom entitetu); 35 649 Republici Srpskoj (31% riješenih zahtjeva) i 2 703 u Brčkom (39% zahtjeva riješenih u Distriktu).

Stopa provedbe je svakog mjeseca u 2001. godini rasla skoro za dva procentna mjesta, ali i uz ovakvu stopu bit će potrebno nekoliko godina za okončanje ovog procesa. U Republici Srpskoj ova stopa je daleko od zadovoljavajuće. Iz ovih razloga, Visoki predstavnik, Wolfgang Petritsch, nametnuo je u prosincu izmjene i dopune imovinskih zakona u RS i Federaciji, nakon dugih konzultacija s državnim i entitetskim tijelima. Agencije koje djeluju u okviru PLIP-a očekuju da se ove dopune i izmjene u potpunosti sprovedu, što će imati za rezultat porast stope provedbe na prihvatljivije razine.

Tijekom 2001. godine, stopa provedbe je varirala u različitim dijelovima zemlje i više nego je to bio slučaj u 2000. godini: od ispod 10% do skoro 100% u općinama Središnje Bosne, iako su ove općine otpočele rad sa značajnim brojem podnesenih zahtjeva. Veći urbani centri u RS, pored općina istočne RS, još dosta zaostaju u odnosu na prosjek RS koji iznosi 31%, iako stopa provedbe počinje rasti .

Stopa provedbe u Federaciji u 2001. godini bila je za 20 procentnih mjesta viša od brojke 29% koja je zabilježena u 2000. godini; stopa u RS bila je za 16 procentnih mjesta viša od brojke 13%

koja je zabilježena u 2000. godini; a stopa u Brčkom bila je za 25 procentnih mjesta viša od brojke 14% koja je zabilježena u 2000. godini. Agencije PLIP-a očekuju da će stopa ponovo bit udvostručena do kraja 2002. godine. Ovo je realna mogućnost ukoliko domaća tijela vlasti ulože veće napore u provedbu imovinskih zakona.

Postoji nekoliko čimbenika koji ukazuju da će se uspjeh u provedbi imovinskih zakona nastaviti u 2002. godini. U tom pogledu, agencije PLIP-a toplo pozdravljaju koordinacionu ulogu državnog Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice, koje se putem Državne komisije za izbjeglice obvezalo omogućiti međuentitetsku komunikaciju i suradnju. Entitetska, kantonalna i općinska tijela vlasti na svim razinama surađivala su s Ministarstvom za ljudska prava i izbjeglice i međunarodnom zajednicom u cilju pokretanja inicijative za razmjenu informacija na razini cijele države, koja je sada spremna za provedbu. Od ove inicijative se očekuje da ubrza provedbu PLIP-a tako što će se odgovarajućim općinama osigurati imena onih koji su vratili imovinu, tako da općine mogu poništiti privremena stanarska prava. Među onima koji zauzimaju tuđu imovinu postoji sve jača svijest da to ne predstavlja trajno rješenje njihovih stambenih problema.

Međutim, obveze javnih pravobranitelja u cijeloj Bosni i Hercegovini da osiguraju korištenje nepotraživanih stanova kao alternativni smještaj nisu ispoštovane na adekvatan način. Postoji mogućnost da je u tisućama slučajeva nad takvim stanovima na nezakonit način izvršena nadovjera i često ih i dalje koriste ljudi s dobrim vezama, a koji inače nemaju pravo na alternativni smještaj. Oba entiteta sada imaju obvezu definirati ulogu javnog pravobranitelja u procesu revizije svih nadovjera ugovora koji su zaključeni za vrijeme rata, a odnose se na nepotraživane stanove. Ovim procesom bi se došlo do stanova koji bi se koristili kao alternativni smještaj za istinski ugrožene kategorije.

Međutim, stambeni organi tek trebaju u svoje ruke potpuno uzeti proces podnošenja i rješavanja zahtjeva, a vlade na svim razinama moraju adekvatno odgovoriti na stalnu potrebu za alternativnim smještajem. Tek kad do toga dođe Bosna i Hercegovina će biti zemlja gdje se prava priznaju i ostvaruju sukladno zakonu.